

PETRSKÉ LISTY

ZPRÁVY Z PETRSKÉ ČTVRTI

ZÁŘÍ 2015 / III. ČÍSLO

ZDARMA

Heuréka! Matildeum

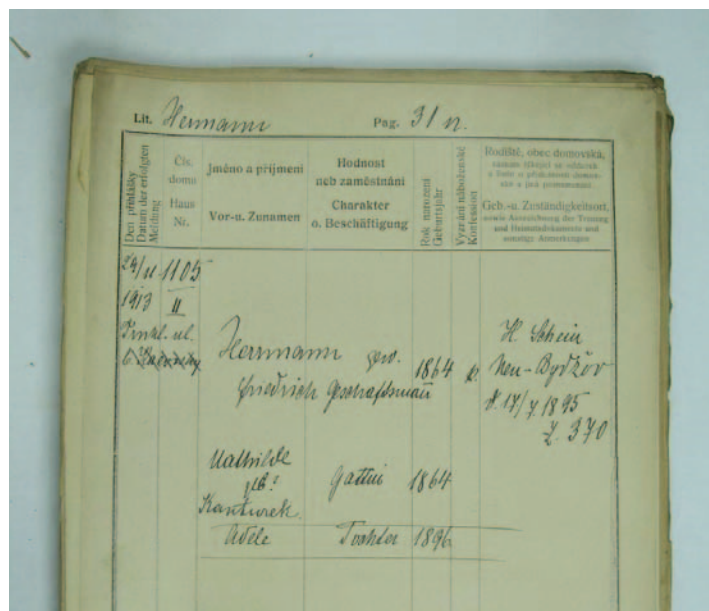
PAVEL NOVOTNÝ / Foto: autor

V prvním čísle Petrských listů slíbil Eugen Briecius zazpívat „Te Matildeum laudamus“ před domem, kde bydlel spisovatel Karel Poláček, pokud se zjistí, který dům v Truhlářské ulici to byl. Nuž Eugene, zapěj před domem, kde kdysi rovněž bydlela Tvoje milá manželka Zuzana – tedy před Truhlářskou č. 11.

Karel Poláček (1892–1945) bydlel s manželkou Adélou (1896–1943) u Matyldy a Bedřicha Herrmannových v Petřské čtvrti v Truhlářské ulici. Dceru Adélu, původně Kohnovou, Herrmannovi adoptovali. V Truhlářské ulici se v roce 1921 Poláčkovým narodila dcera Jiřina, později provdaná Jelinowitzová. V Národním archivu v pobytových přihláškách pražského policejního ředitelství je záznam, že od 29. listopadu roku 1913 bydleli

obchodník Friedrich (Bedřich) Herrmann (1864), manželka Mathilde (Matylda) Herrmann roz. Kanturek (1864) a dcera Adele (Adéla) Herrmann (1896) v Truhlářské č. p. 1105/II., což je Truhlářská 11. Na základě dvou inzerátů na str. 17 v deníku Národní politika z 14. 11. 1913 dokonce zjistíme, že Herrmannovi obývali byt ve třetím patře (text inzerátů: 1. *Dámská a dětská konfekce, šicí stroj zán. Stöwer pod cenou M. Hermanová, Truhlářská 11., III. posch., 2. Prodej zboží střížní módní pod cenou M. Hermanová, Truhlářská 11., 3. p.*).

Od roku 1925 bydleli Poláčkovi v Radlicích a od roku 1927 na Vinohradech v Hradešinské ulici. V roce 1932 již redaktor Karel Poláček, jeho manželka Adéla a dcera Jiřina bydleli na Smíchově ve Švédské ulici č. 28, v domě, kde v roce 1914 zemřel spisovatel Jakub Arbes. ■

Slovo úvodem

Vážení čtenáři,
v době letošních neúnosných veder jsem se chladila alespoň vzpomínkou, jak jsme se s mojí malou dcerou jezdily koulovat v zimě na Petřín, v té době minibusovou linkou č. 294 z Petřského náměstí přímo až na Petřín. Škoda, teď už máme linky dvě a to skvělé propojení mezi oběma břehy Vltavy pominulo.

Stejně tak jsem se zasnila při sledování filmu Otakara Vávry „Šťastnou cestu“ z roku 1943, ve kterém režisér využil odpočinkovou terasu obchodního domu Bílá labuť, na které mohli zaměstnanci strávit polední přestávku v pohodlných lehátkách a pro veřejnost pak byla určena vyhlídková terasa, která byla součástí

třípatrové věžové nástavby, od architekta Jana Gillara (nutno dodat, že film se netočil v Bílé labuti, ale v její věrné kopii v hostivařských ateliérech).

Přeji vám všem krásné babí léto i blížící se podzim, ať už se sklenkou Svatomartinského vína či Beaujolais Nouveau!

LINDA KLEČKOVÁ, předsedkyně spolku

Vzpomínka Jiřiny Šiklové

JIŘINA ŠIKLOVÁ

Do redakce Petřských listů nám dorazil zajímavý email od jedné ze členek Spolku, paní Pavly Jonssonové, který si dovoluujeme s laskavým svolením přetisknout. Autorkou vzpomínky je známá socioložka paní Jiřina Šiklová.

Pavlo, díky za Petřské listy ... ani jsem nevěděla, že existují. A něco ti přidám. Když jdeš od Biskupského dvora, tak od dveří Petřského chrámu vidíš věž a na ní jsou nápisy. V mém dětství tam bylo „V“ jako Viktorie, že Německo vyhraje (já bych ti to ukázala, vím, a je to znatelné). Pak z toho „V“ udělali šipku a pruh bílý, na kterém bylo napsáno Moldau (tedy Vltava), aby se vědělo, za který roh máš běžet, až bude bombardování, a lidé se budou chtít zachránit. Pak na totéž místo bylo psáno Dubček a poté Svoboda. Od té doby již nic.

A kostel? Tam jsem chodila jako holčička, byla jsem tam na prvním přijímání, pak v těch slavnostních růžových šatech jsem byla oblečená, když si maminka myslela, že skončila válka. A tak jsem v nich a bílých punčochách byla ve sklepě. Ale v tom našem, slušném sklepě, v Klimentské ulici, který byl pevný a tekla tam voda z kohoutků. A pak v tom kostele byli v květnových dnech položení zabítí lidí. Lavice odtlačeny do stran, mrtví položeni obličejem do středu od vstupu do kostela.

Pokračování na straně 2

Porýčský lev

PAVEL NOVOTNÝ / Foto: Archiv autora

Sochu heraldického českého dvouocasého lva zhotovil z pískovce sochař Josef Max Calasanza v roce 1852. Socha byla vytvořena na podnět a z peněz české hraběnky Elišky Šlikové k uctění památky padlých českých vojáků při italském tažení v letech 1848–1849. Udatný český lev tam tenkrát pomáhal pyšné rakouské orlici. Oba dravci pod velením maršála Václava Radecského z Radče, potomka starého českého rodu, rozprášili vojska sardinského krále Karla Alberta.

Pomník byl postaven na novoměstských hradbách u Porýčské brány, kde byl slavnostně odhalen 21. června 1852. Po zbourání novoměstských hradeb v letech 1874–1875 byla socha instalována v nově zřízeném porýčském sadu před budovou Městského muzea (dnes Muzeum hl. m. Prahy). Zde tato socha přežila zbytek monarchie, první Československou republiku i Protektorát. Socha byla odstraněna v listopadu 1948, kdy na jejím místě byl položen základní kámen sochy komunisty Jana Švermy, po němž pak byly sady úředně nazvány.

Socha Švermy v sadu nakonec instalována nebyla. Český lev potom přebýval na neznámém místě, aby se v polovině 60. let objevil v ostré zatáčce silnice v Chotkově ulici na Hradčanech naproti Jelenímu příkopu, kde tehdy byla zbořena část tzv. Rožánkových domů. Snad jako náhrada za umělecké ochuzení veřejného prostoru Petrské čtvrti pak byla v předpolí Švermova (dnes opět Štefánikova) mostu instalována jiná socha Jana Švermy a jako bonus byla na východní straně zdejšího parku (dnes park Lannova) socha Klementa Gottwalda. Obě sochy lidově nazývány „Sypejte ptáčkům“ (Šverma) a „Hopkirk“ (Gottwald) byly po roce 1990 odstraněny, což většina občanů Petrské čtvrti uvítala.

Díky výstavbě severojižní magistrály a přemostění části prostoru byly sady u Muzea HMP zmrazeny a přišly i o historický kavárenský pavilon. Zbylo jen torzo zeleně, po roce 1989 doplněné jídelnou McDonald's. Sady J. Švermy nakonec zmizely i z plánů Prahy. Celý tento prostor na rozhraní Dolního Nového Města a Karlína je od barbarského zboření nádraží

V Petrské čtvrti to pěkně žilo!

BLANKA KOVAŘÍKOVÁ / www.bkovarikova.cz / Foto: KOFAM

Zásluhou Elišky Lénkové, která vede po leta obětavě pradelnu a čistírnu v Soukenické ulici, jsme se my – zbytky domorodců Petrské čtvrti, pomalu proměněné na čistě hotelovou a kancelářskou enklávu – sešli s pamětníkem starých časů Jaroslavem Šindelářem (*1934). Vyprávěl nám mj. o tom, jak rušná byla Petrská ulice, kterou proudili lidé na Denisovo nádraží (jedno z nejkrásnějších nádraží v Evropě jsme zbourali v roce 1985 kvůli magistrále – dodnes

je to místo neutěšené), jak moc hospod tahle čtvrť měla, jak se lidé vzájemně navštěvovali na pavlačích domů, které padly za obětí odporné stavby Telecomu (dnes prázdné a čekající rovněž na zbourání). Kolik tu bylo řezníků včetně proslulého Karabce, nabízejícího koňské maso (jen o pár kroků dál byly stáje pro poštovní koně), Češi se tu odjakživa mísili se Židy a s Němci a děti si mohly hrát na dvorcích i na ulicích, protože auta téměř nejezdila... Byl to moc příjemný sousedský podvečer. ■

Vzpomínka Jiřiny Šiklové

Dokončení ze strany 1

tela směrem k oltáři. Když to šlo, obličej měli otočeny tak, aby bylo vidět do tváří a lidé se mohli jít podívat, zda tam leží někdo z jejich blízkých. To byli mrtví, které si nikdo nenašel hned, třeba lidé, kteří nebyli pražáci. Náhodně byli v Praze, když se začalo bojovat. Později ten kostel celý čistili a maminka mi říkala, abych se k tomu nepřibližovala, že tam je „mor“, tedy ... páchlo to vápnem a lysolem či jakými čerty. Pak dlouho nic, jen občas jsem tam chodila, na Vánoce, jen

tak se zastavit, podívat, bylo to spojeno s mým mládím a vpravo byl namalován (skoro takovými čarami jako od Lady) sv. Petr, jak je přikován ke kříži hlavou dolů.

Někdy jsem jako školačka stávala pod kazatelnou. Nad sebou ty kruhy, pozlacené ... a je zajímavé, že právě tento obraz stropu nad hlavou se mně objevoval v první intoxikaci pomocí LSD a já dlouho vzpomínala, odkud ten pocit vyvolenosti, stísněnosti tím stropem vlastně je. Tak vidíš, jakou vzpomínku jsi ve mně vyvolala. ■

1

Popis k fotografiím:

- 1 pohlednice z roku 1905, socha lva umístěna uprostřed záhonu vlevo, před budovou Městského muzea
- 2 umístění sochy v Chotkově ulici od poloviny 60. let
- 3 socha umístěna uprostřed záhonu kolem roku 1890 (uprostřed budova kavárenského pavilonu – zbořeno)
- 4 fotografie místa z roku 1939

2

3

Těšnov v roce 1985 urbanisticky v zoufalém stavu již téměř 30 let.

Tímto způsobem Petřská čtvrť přišla o **jedinou** světskou sochu na území, kde žije třikrát více obyvatel, než na Malé

4

Krása starých pohlednic

Pro seriál **Historická fotografie** s tématy Petřské čtvrti hledáme majitele ochotné podělit se o tyto nevšední svědky zašlé krásy naší čtvrti a přilehlých ulic. V Petřských listech bychom je rádi uveřejňovali spolu s popisem či příběhem, který se k nim váže. V případě, že byste tak rádi učinili, obraťte se prosím na e-mail spolek@petrskactvrt.cz.

Straně a Hradčanech dohromady.

Na Malé Straně a Hradčanech je naopak instalováno 27 světských soch (včetně tohoto inkriminovaného lva) a navíc mimo kostely i dalších 14 soch církevních. To považujeme za velkou nespravedlnost a žádáme navrácení sochy lva do Petřské čtvrti.

Jako vhodné místo pro reinstalaci sochy se nabízí prostor na Těšnově, kde původní Poříčská brána stála. Jedná se o trojúhelníkový pozemek před hotelem Merkur na konci tramvajového ostrůvku, jižně od parkoviště automobilů a jižně od hotelu Opera. Pozemek má katastrální číslo Nové Město č. k. 2362. ■

Místo vhodné pro reinstalaci sochy

SOUTĚŽ

Soutěžní otázka:

Na kterém místě v Praze se v současnosti nachází socha tzv. Poříčského lva?

Podmínky soutěže:

Vaše odpovědi s uvedením Vašeho telefonního čísla prosím zasílejte na emailovou adresu spolek@petrskactvrt.cz, a to nejpozději do 18. 10. 2015. Výherce bude vylosován ze všech došlých správných odpovědí na podzimní členské schůzi spolku a získá knížku **PETRSKÁ ČTVRTĚ dům od domu** od pana Dr. Pavla Novotného.

Soutěže se nesmí účastnit členové Spolku přátel Petrské čtvrti.

Malá nápověda: socha se nachází na trase tramvajové linky č. 22.

Odhalí major Václav Plíšek z 1. oddělení vraha pomocí Petrských listů? :)

Redakce Petrských listů děkuje panu Bolkovi Polívkovi a panu Matěji Stehlíkovi z České televize za umožnění vzniku a realizaci této fotografie.

Pozvánka na výstavu

25. 9. – 30. 10. 2015

Na podzim 2015 připravila **Galerie KusKovu** výstavu delikátního porcelánu britské výtvarnice **Maggie Andrews** a ornamentálních smaltů **Magdaleny Urbanové** nazvanou „HOT STUFF“ (Horké zboží).

Název odkazuje na vysoké teploty, které jsou potřeba při práci s oběma materiály.

Maggie Andrews se specializuje zejména na práci s porcelánem, ze kterého vytváří křehké vázy a misky. Motivy hledá hlavně v přírodě při procházkách krajinou, a tak na jejích trojrozměrných objektech najdeme květiny, motýly a vážky v jemných odstínech slonové kosti, zemité hnědi a tyrkysové modři.

Magdalena Urbanová vytváří své smaltované obrazy plné barev na měděném plechu pomocí speciálních šperkařských smaltů, které jim dodávají živé barvy a jas. V její práci nacházíme odkazy k historii a jiným kulturám, které nezaprou Magdino studio etnologie na FF UK. Na výstavě v Galerii KusKovu představí také hedvábné šátky s digitálně vytištěnými motivy svých smaltovaných obrazů, které doplní autorskými smaltovanými sponami.

Galerie KusKovu | Biskupský dvůr 6 | Praha 1 | tel.: +420 737 200 127 | www.kuskovu.cz

PETRSKÉ LISTY • Informační a propagační materiál Spolku přátel Petrské čtvrti • Vychází jako občasník • Místo vydání: Praha 1 3. číslo, vychází dne 16. 9. 2015 • Evidenční číslo periodického tisku přidělené Ministerstvem kultury – MK ČR E 21723 • Vydává Spolek přátel Petrské čtvrti, Biskupský dvůr 1/1154, 110 00 Praha 1, IČO: 22762353

Kontakt: spolek@petrskactvrt.cz, www.petrskactvrt.cz

Poděkování patří jednotlivým členům spolku za jejich články a příspěvky • V Petrských listech byly použity fotografie ve vlastnictví členů spolku, pokud není uvedeno jinak • Činnost Spolku přátel Petrské čtvrti je v roce 2015 podporována grantem MČ Praha 1.